

Extra kansen voor nieuwkomers

Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren?

Theorie

Aanbeveling 3: Zorg voor evenwichtige leesinstructie waarin het systematisch leren decoderen van geschreven taal hand in hand gaat met het leren begrijpen van teksten en het aanwakkeren van leesplezier.

1. Werk eerst aan leesvoorwaarden, in het bijzonder aan het fonemisch bewustzijn
2. Leer leerlingen de alfabetische code te kraken aan de hand van een structuurmethode voor anderstaligen
3. Voorzie voldoende tijd en oefenkansen voor de overgang van de alfabetische naar de orthografische fase
4. **Werk in elke fase van het alfabetiseringsproces aan leesbegrip en gebruik hiervoor een brede waaier aan teksten en doelen**
5. Zorg ervoor dat je leerlingen graag willen lezen
6. Breng leesstrategieën expliciet aan

Lesidee

EEN VEELZIJDIGE BENADERING VAN LEESBEGRIP

WERKVORMEN

1. Teksten puzzelen

Verdeel een korte tekst met een duidelijke chronologie in vier stukken. Zet elk stuk op een aparte strook en voorzie zoveel stroken als er leerlingen zijn. Je kan werken met één tekst voor de hele klas of met verschillende teksten per groep. Geef elke leerling een strook. Nadat de leerlingen hun tekstje in stilte gelezen hebben, maak je groepjes van vier zodat elke groep een volledige tekst heeft. De leerlingen proberen de tekst te reconstrueren door aan elkaar te vertellen wat ze gelezen hebben. Ze mogen daarbij niet af- of voorlezen, want dan gaat het onderhandelen over de tekst verloren en reconstrueert de sterkste leerling het verhaal in zijn eentje. Laat de leerlingen de stroken omgekeerd op tafel leggen of haal ze op indien nodig.

2. DILIT-lezen

Dezelfde oefening als DILIT-luisteren, maar nu lezen de leerlingen de tekst zelf.

3. Vragen dubbelen bij een tekst

Neem een grote dobbelsteen. Beplak de ogen met de woorden wie, wat, hoe, waar, wanneer, waarom. De leerlingen werken in groepjes van twee of drie. Ze dubbelen om beurten en stellen met het vraagwoord dat ze gooien een vraag over de tekst. De andere spelers antwoorden op de vraag.

Extra kansen voor nieuwkomers

Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren?

4. Domino-lezen

Vat een eerder gelezen verhaal samen in zoveel zinnen als er leerlingen zijn. Verdeel elke zin in twee delen en zet de zinnen zo op de domino dat de twee delen van een zin op een ander kaartje staan. In de bijlage vind je een uitgewerkt voorbeeld.

Deel de dominokaartjes uit aan de leerlingen en geef ze voldoende tijd om te lezen wat op hun kaartje staat. Daarna leest de leerling met START op zijn kaartje de eerste halve zin luidop voor. De leerling die het vervolg op deze zin heeft, moet aanvullen en leest ook de tweede halve zin luidop, enz. Een motiverende variant: combineer deze oefening met leesvlotheid en laat de leerlingen de opdracht twee tot drie keer na elkaar doen. Meet de eerste keer hoeveel tijd de leerlingen nodig hebben om de domino rond te lezen. Kunnen ze de tweede en derde keer hun tijd verbeteren?

5. De allesweter

Na het (voor)lezen van een verhaal wordt één leerling de allesweter. Deze leerling kruipt in de huid van het hoofdpersonage en weet vanaf dan het antwoord op alle vragen die zijn klasgenoten stellen. Dat kunnen vragen zijn waarop het antwoord expliciet in het verhaal staat, maar ook vragen waarop de allesweter een antwoord moet verzinnen.

In het begin blijven de meeste leerlingen dicht bij de tekst. Stimuleer hen om out of the box te denken door zelf een vraag te stellen waarop het antwoord niet in de tekst staat. Zodra de leerlingen vertrouwd zijn met deze manier van denken, maken ze er doorgaans een sport van om elkaar het vuur aan de schenen te leggen.

Extra kansen voor nieuwkomers

Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren?

BIJLAGE

Leesdomino bij het verhaal Het meisje dat niet wilde trouwen

Bron

Trioen, M. & Casteleyn, J. (2018). *Extra kansen voor nieuwkomers. Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren? Een praktijkgids voor lesgevers.* Antwerpen: Universiteit Antwerpen (voorbeeld 3.3 p.26)